

„Teoretyczny i praktyczny aspekt cnót kardynalnych w kulturze bizantyńskiej” (VI Ogólnopolska Konferencja Bizantynistyczna „Wybrane aspekty kultury bizantyńskiej”, Lublin, 17-18.11.2022)
„The Theoretical and Practical Aspect of the Cardinal Virtues in Byzantine Culture” (VI National Byzantine Conference „Selected Aspects of Byzantine Culture”, Lublin, Poland, November 17-18, 2022)

Konferencje z cyklu „Wybrane aspekty kultury bizantyńskiej” odbywają się zwykle co dwa lata. Pierwsza z nich miała miejsce w 2011 roku. Tak było do 2019 roku. Tzw. epidemia przerwała regularność tych spotkań, dlatego szósta konferencja odbyła się dopiero w dniach 17-18 (czwartek-piątek) listopada 2022. Miejszem obrad była Kaplica Trójcy Świętej na Zamku Lubelskim. Organizatorem tego spotkania polskich bizantynistów i patrologów były trzy podmioty: Katedra Historii Kościoła KUL, Katedra Historii Starożytnej, Bizantyńskiej i Średniowiecznej KUL oraz Muzeum Narodowe w Lublinie. Udział w konferencji zgłosiło szesnastu prelegentów, jednak w ostatniej chwili dwóch z nich zrezygnowało z przyjazdu do Lublina. Ich nazwiska widniały już jednak na plakacie zawierającym program konferencji. Czternastu rzeczywistych uczestników reprezentowało dziesięć centrów badawczych. W kolejności alfabetycznej były to: Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II (3 osoby), Muzeum Narodowe w Lublinie (1 osoba), Papieski Uniwersytet Jana Pawła II w Krakowie (1 osoba), Uniwersytet Jagielloński (1 osoba), Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach Filia w Piotrkowie Trybunalskim (1 osoba), Uniwersytet Łódzki (3 osoby), Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie (1 osoba), Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie (1 osoba), Uniwersytet Śląski w Katowicach (1 osoba), Uniwersytet Zielonogórski (1 osoba).

Program konferencji przedstawiał się następująco. Czwartek (17 XI 2022) był pierwszym dniem spotkania, które rozpoczęło o godzinie 9:00 od oficjalnego otwarcia obrad dokonanego przez dr Katarzynę Mieczkowską, Dyrektora Muzeum Narodowego w Lublinie oraz prof. KUL dr. hab. Piotra Kochanka. Następnie rozpoczęła się pierwsza sesja (9:15-11:00), której przewodniczył P. Kochanek. Złożyły się na nią cztery referaty: (1) dr K. Mieczkowska (MNwL), „Freski bizantyńsko-ruskie w projektowaniu komunikacji wizualnej Muzeum Narodowego w Lublinie” (9:15-9:35), (2) prof. dr hab. Marek Wilczyński (UP KEN Kraków), „Cnoty kardynalne i Seneka u atlantyckich brzegów – kilka uwag o trwaniu kultury antycznej

w „Galaecji” w VI wieku” (9:35-9:55), (3) prof. UMCS dr hab. Ireneusz Łuć, „Idea „Virtus” na monetach cesarza Konstantyna Wielkiego” (9:55-10:15), (4) dr Piotr Ł. Grotowski (UPJPII Kraków), „Zaginiona kamea, utracona statua i konstantyński ideał władcy-założyciela” (10:15-10:35). Po tej serii prelekcji odbyła się dyskusja (10:35-11:00), a po niej okazję do dalszej wymiany opinii stworzyła przerwa na kawę (11:00-11:30). Drugiej sesji (11:30-13:00) przewodniczył prof. dr hab. Sławomir Bralewski (UŁ). Objęła ona trzy referaty: (1) ks. prof. UŚ dr hab. Andrzej Uciecha, „Sprawiedliwość i sprawiedliwi w ujęciu wybranych Ojców Syryjskich” (11:30-11:50), (2) prof. KUL dr hab. P. Kochanek, „Cnoty kardynalne w pismach Bazylego z Cezarei” (11:50-12:10), (3) ks. prof. dr hab. Piotr Szczur (KUL), „Rozumienie gniewu u Jana Chryzostoma” (12:10-12:30). Również i tę sesję zamknęła dyskusja (12:30-13:00). Czwartkowe obrady wznowiono po przerwie obiadowej (13:00-15:00). Trzeciej sesji (15:00-16:30) przewodniczył prof. dr hab. Mirosław J. Leszka (UŁ). W ramach tego segmentu konferencji wygłoszono także trzy referaty: (1) prof. dr hab. S. Bralewski (UŁ), „Hierarchia cnót u Sozomenesa z Bethelii a cnoty kardynalne” (15:00-15:20), (2) prof. UJ dr hab. Stanisław Turlej, „Obrona Tracji w VI wieku” (15:20-15:40), (3) prof. dr hab. M.J. Leszka (UŁ), „Wątek cnót kardynalnych w korespondencji Michała Mistyka, patriarchy Konstantynopola, z Symeonem Wielkim, władcą Bułgarii” (15:40-16:00). Po tych wystąpieniach rozpoczęła się dyskusja, która trwała nieco dłużej niż planowano (16:00-16:50), co było spowodowane wyjątkowym zaangażowaniem uczestniczących w niej badaczy.

W drugim dniu konferencji na Zamku Lubelskim, czyli w piątek (18 listopada 2022), było przewidzianych sześć wystąpień. Ponieważ jednak dr Błażej Cecota (UJK) i dr Agata Sowińska (US) w ostatniej chwili odwołali swój udział w lubelskim spotkaniu, zatem zmodyfikowano program tego dnia obrad. Zmiana polegała na połączeniu dwóch zaplanowanych sesji, jak to przewidywał ogłoszony oficjalnie program, w jeden blok (9:20-11:30), któremu przewodniczył prof. UJK dr hab. Jacek Bonarek. Złożyły się na niego cztery prelekcje: (1) prof. UŁ dr hab. Kiril Marinow, „Wróg wszystkich cnót: raz jeszcze w sprawie wizerunku Symeona Wielkiego w oracji *Na pokój z Bułgarami*” (9:20-9:40), (2) prof. UZ dr hab. Jarosław Dudek, „Ideowa legalizacja panowania bizantyńskiego nad Bułgarią” (9:40-10:00), (3) prof. UJK dr hab. J. Bonarek, „Teofano i Tornikios. Między obowiązkiem a uczuciem” (10:00-10:20), (4) prof. dr hab. Leszek Wojciechowski (KUL JPPII), „Cnoty kardynalne w dziele Kekaumenosa”

(10:20-10:40). Ostatnim punktem programu była dyskusja oraz podsumowanie całości obrad (10:40-11:30).

Lubelskie spotkanie pozwoliło nie tylko na wysłuchanie interesujących referatów, lecz stanowiło także dobrą okazję do osobistych spotkań i rozmów. W konferencji wzięła również udział niewielka grupa studentów i doktorantów. Wartością dodaną stanowił klimat gotyckiej Kaplicy Trójcy Świętej, której ściany pokrywa bizantyńsko-ruska polichromia będąca idealną scenografią dla spotkań bizantynistów. Jeśli nic nie stanie na przeszkodzie, następna „konferencja w Kaplicy” odbędzie się w 2024 roku.

Piotr Kochanek, Lublin – KUL